

2025-04-03
S2021/06168
S2025/00745 (delvis)

Socialdepartementet

Statistiska Centralbyrån
701 89 Örebro

Uppdrag om statistik om levnadsförhållanden för personer med funktionsnedsättning

Regeringens beslut

Regeringen ger Statistiska centralbyrån SCB i uppdrag att ta fram och redovisa statistik om levnadsförhållanden för personer med funktionsnedsättning. Den första redovisningen ska lämnas till Regeringskansliet (Socialdepartementet) senast den 30 september 2025. Därefter ska uppgifterna redovisas senast i maj 2026 och 2027.

SCB ska även fortsätta utvecklingsarbetet med att skapa ett mått över personer med funktionsnedsättning, som är baserat på registeruppgifter. Den långsiktiga målsättningen är att skapa en registerbaserad population som kan användas som bakgrundsvariabel för att redovisa annan statistik.

Uppdraget ska genomföras i dialog med Myndigheten för delaktighet, Folkhälsomyndigheten, funktionshindersrörelsen, Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Socialstyrelsen och Statens skolverk. För den del av uppdraget som avser att ta fram och redovisa statistik om levnadsförhållanden för personer med funktionsnedsättning baserat på uppgifter från den nationella undersökningen om levnadsförhållanden (ULF/SILC) ska dialog ske med Myndigheten för delaktighet.

SCB ska löpande informera Regeringskansliet (Socialdepartementet) om arbetets fortskridande.

SCB ska senast den 25 februari 2026 lämna en delredovisning av uppdraget till Regeringskansliet (Socialdepartementet).

SCB ska senast den 25 februari 2028 lämna en slutredovisning av uppdraget till Regeringskansliet (Socialdepartementet). Redovisningen ska ske i form av en rapport som innehåller ett färdigarbetat förslag på registervariabel samt hur det registerbaserade arbetet bör bedrivas fortsättningsvis.

För uppdraget får SCB under 2025 använda högst 1 800 000 kronor som ska redovisas mot det under utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg uppförda anslaget 4:2 Vissa statsbidrag inom funktionshindersområdet, anslagsposten 6 Försöksverksamheter m.m. Medlen betalas ut engångsvis efter rekvisition till Kammarkollegiet senast den 1 december 2025.

Medel som inte har använts för avsett ändamål ska återbetalas till Kammarkollegiet senast den 31 mars 2026. Vid samma tidpunkt ska en ekonomisk redovisning av använda medel lämnas till Kammarkollegiet.

Redovisning, rekvisition och återbetalning ska hänvisa till diarienumret för detta beslut.

Bakgrund

Riksdagen beslutade 2017 om ett nytt nationellt mål och inriktning för funktionshinderspolitiken (prop. 2016/17:188). Arbetet och utvecklingen mot det nationella målet redovisas årligen till riksdagen i regeringens budgetproposition, och redovisningen baseras bland annat på tillgänglig statistik om levnadsförhållanden för personer med funktionsnedsättning. Statistiken används också inom ramen för Sveriges internationella åtaganden, exempelvis vid uppföljningen av målen i Agenda 2030. Även myndigheter behöver statistiken för att kunna analysera utvecklingen inom olika områden som berör personer med funktionsnedsättning.

Systemet för officiell statistik har enligt SCB haft svårt att fullt ut fånga situationen för personer med funktionsnedsättning. En viktig orsak är att det inte funnits en entydig registerbaserad variabel som kan användas som bakgrundsvariabel, eller indelningsvariabel, i flera olika källor. Det beror också på att olika definitioner av målgruppen använts av olika myndigheter inom systemet och i olika undersökningar när frågor ställts. Därför gav regeringen i september 2021 ett uppdrag till SCB avseende statistik om levnadsförhållanden för personer med funktionsnedsättning (S2021/06168) för att utvärdera den definition av funktionsnedsättning som tagits fram i

tidigare uppdrag (S2019/02245) samt att fortsätta utvecklingsarbetet med att skapa ett mått över personer med funktionsnedsättning, som är baserat på registeruppgifter. Uppdraget slutredovisades den 1 februari 2024 och i samband med detta gav myndigheten förslag på fortsatta insatser för att utveckla statistiken.

Det finns behov av att stärka förutsättningarna för att tillgodose samhällets behov av data om levnadsförhållanden för personer med funktionsnedsättningar samt skapa robust och samtidigt mer uttömmande och sammanhållen statistik för uppföljning av funktionshinderpolitiken. SCB har till följd av regeringens strategi för uppföljning av funktionshinderspolitiken också sett ett ökat intresse av statistik på området.

Närmare om uppdraget

SCB ska fortsätta arbetet med att redovisa och utveckla statistiken om levnadsförhållanden för personer med funktionsnedsättning. Uppdraget består av två delar, som beskrivs närmare nedan.

Ta fram och redovisa statistik om levnadsförhållanden

SCB ska för året 2025 redovisa statistik för att möjliggöra uppföljning av levnadsförhållanden för personer med funktionsnedsättning. Därefter ska uppgifterna redovisas årligen under 2026-2027. Statistiken är baserad på uppgifter från den nationella undersökningen om levnadsförhållanden (ULF/SILC). Myndigheten ska, i den utsträckning som det är möjligt, redovisa uppgifter i befintlig statistik utifrån kön, ålder och svensk/utländsk bakgrund. Myndigheten ska tillförsäkra att uppgifterna håller en tillräckligt god kvalitet och att eventuella felmarginaler framgår av redovisningen. Statistiken ska redovisas samlat och publiceras på myndighetens webbplats. Färdigställd statistik ska också överlämnas till Myndigheten för delaktighet.

Fortsätta arbetet med att skapa en registerpopulation

Statistik baserad på urvalsundersökningar, som genomförs via intervjuer eller enkäter, är en viktig förutsättning för att kunna beskriva levnadsförhållanden för personer med funktionsnedsättning. Samtidigt gör en tilltagande bortfallsproblematik att resultaten blir osäkra och att det är svårt att redovisa resultat för mindre grupper eller uttala sig om förändringar som sker över tid. Ett komplement till den befintliga statistiken är därför att i större utsträckning använda underlag från nationella register för att beskriva levnadsförhållanden för personer med funktionsnedsättning.

Inom ramen för det tidigare regeringsuppdraget (S2021/06168) fortsatte SCB arbetet med att utveckla ett mått över personer med funktionsnedsättning, som är baserat på registeruppgifter. Arbetet resulterade i ett förslag på registerbaserat mått kallat Personer med insatser relaterade till funktionsnedsättning. Det finns dock ett behov av att fortsätta utveckla det registerbaserade måttet innan det kan tillämpas fullt ut. SCB ska därför fortsätta utvecklingsarbetet med att skapa ett registerbaserat mått som kan komplettera andra, enkät- eller intervjubaserade, mått. Den långsiktiga målsättningen är att skapa en registerbaserad population som kan användas som bakgrundsvariabel för att redovisa annan statistik. SCB ska bland annat ta fram en längre tidsserie för att analysera tillförlitligheten och stabiliteten över tid samt belysa skillnader mellan det registerbaserade måttet och andra undersökningar av relevans för att få ökad kunskap om populationen. SCB ska även göra en särskild analys av barns levnadsförhållanden med utgångspunkt i det registerbaserade måttet.

Uppdraget ska genomföras med beaktande av gällande regelverk för att hantera personuppgifter om hälsa.

Regeringen beräknar att 1 800 000 kronor kommer att avsättas årligen för uppdraget under åren 2026-2027, under förutsättning att riksdagen anvisat medel för det aktuella anslaget.

På regeringens vägnar

Camilla Waltersson Grönvall

Anders Vallin

Kopia till

Arbetsförmedlingen
Finansdepartementet/ESA
Folkhälsomyndigheten
Försäkringskassan
Myndigheten för delaktighet
Socialstyrelsen
Statens skolverk